

De kompletterande upplysningarna omfattar bland annat övrig lagstiftning som gäller inom vattenskyddsområdet, dispensansökan och ersättning samt straffansvar vid överträdelser.

1 § Definitioner

Med **anvisade leder** avses rekommenderade transportvägar för farligt gods vilka anges i publikationen Räddningsverkets Atlas: Väginformation om farligt gods 2008. Även järnväg och farled för sjöfart betraktas som anvisad transportled för farligt gods.

Med **avfall** avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Följande undantag görs:

- Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall.
- Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Med **djurenheter** avses den definition som anges i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Med **farligt gods** avses den sammanfattade benämningen på ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport. Formellt utgör farligt gods sådana ämnen och föremål vars transport är reglerad i ADR-S (Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng) och RID-S (Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg).

Med **fordon** avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Med **förorenade massor** avses massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark.

Med **hantering** avses tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med **husbehovstäkt** avses all brytning av jord eller berg för markinnehavarens husbehov. Som sådan räknas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt. (se även materialtäkt)

Med **hushållsspillvatten** avses bad-, disk-, tvätt- och toalettvatten.

Med **hushållsändamål** avses en privatpersons hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med t ex målning av ett enskilt bostadshus ska också anses vara hushållsändamål.

Med **kemiskt bekämpningsmedel** avses en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Med **markutfyllnad** avses material som läggs ovanpå eller i anslutning till befintlig markyta.

Med **materialtäkt** avses täkt av grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter, samt täkt av berg. (se även husbehovstäkt)

Med **permanent upplag** avses upplag som finns på samma plats längre tid än ett år eller återkommande på samma plats under kortare perioder.

Med **stallgödsel** avses avföring eller urin från hästen och lantbrukets djur.

Med **större grävningsarbeten** avses att åstadkomma grop i marken med större yta än 100 kvadratmeter. Mindre grävningsarbeten inom tomter samt nyanläggande och underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar inkluderas ej.

Med **större schaktningsarbeten** avses sänkning av markytan på utstakat område större än 100 kvadratmeter och för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas ej av tillståndsplikt.

Med **transport** avses förflyttning av gods med transportmedel samt lastning, lossning och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Med **upplag** avses plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring.

Med **återfyllning** avses att lägga material i exempelvis en urgrävd grop för att markytan åter ska vara i samma nivå som omkringliggande mark.

2 § Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd som krävs enligt föreskrifterna görs hos den kommunala nämnden för miljöfrågor. Nämnden får bevilja tillstånd om den sökande visar att verksamheten eller åtgärden kommer att kunna utföras och drivas utan risk för att grundvattnet skadas. Ett sådant tillstånd kan förenas med villkor.

Tillstånd enligt föreskrifterna krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt kapitel 9 miljöbalken (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), kapitel 11 (vattenverksamhet), kapitel 12 (jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

När anmälan krävs enligt föreskrifterna ska den göras till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Nämnden kan förena sina beslut med krav på försiktighetsmått. Anmälan ska göras 6 veckor innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas.

3 § Vattentäktsszon

Förbud gäller för:

- dykning.
- fiske med fasta fiskeredskap.
- tillfällig och permanent angräning och/eller ankring av flytetyg.

4 § Petroleumprodukter

Primär skyddszon

Tillstånd krävs för hantering av mer än 250 liter petroleumprodukter.

Undantag från tillståndskravet gäller för drivmedel i fordons bränsletankar för framdrivandet av fordonet samt för bränsle i arbetsmaskinens bränsletank för drift av maskinen.

5 § Bekämpningsmedel*Primär skyddszon*

Förbud gäller för jord- eller vattenslagning av plantor som behandlats med kemiska bekämpningsmedel.

Tillstånd krävs för yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Sekundär skyddszon

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från tillståndskravet gäller för spridning av kemiska bekämpningsmedel inomhus för hushållsändamål.

6 § Växtnäringsämnen mm.*Primär skyddszon*

Förbud gäller för:

- spridning av stallgödsel på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark.
- lagring av stallgödsel från mer än 2 djurenheter utan tät gödselvårdsanläggning.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av:

- stallgödsel.
- latrin.
- slam från reningsverk eller enskild avloppsanläggning.

Sekundär skyddszon

Förbud gäller för spridning av stallgödsel på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av:

- stallgödsel.
- latrin.
- slam från reningsverk eller enskild avloppsanläggning.

7 § Skogsavverkning*Primär och sekundär skyddszon*

Anmälan krävs för avverkning av skog som inte är gallring eller plockhuggning i de fall då arealen där avverkning sker överstiger 0,5 hektar.

8 § Avloppsanläggningar

Primär skyddszon

Förbud gäller för nyetablering av wc-ansluten avloppsanläggning där renat hushållsspillvatten leds till ytvattnet.

9 § Upplag

Primär skyddszon

Förbud gäller för permanenta upplag av timmer, bark, flis, spån eller liknande.

Undantag från förbud gäller upplag av biobränsle för uppvärmning av den egna fastigheten.

Förbud gäller även för upplag av:

- avfall
- förorenade massor
- massor med okänd miljöstatus.

Tillstånd krävs för upplag av övriga massor.

Sekundär skyddszon

Tillstånd krävs för permanenta upplag av timmer, bark, flis, spån eller liknande.

Undantag från krav gäller upplag av biobränsle för uppvärmning av den egna fastigheten.

Tillstånd krävs även för upplag av:

- avfall.
- förorenade massor.
- massor med okänd miljöstatus.
- övriga massor.

10 § Täkter och markarbeten

Primär skyddszon

Förbud gäller för:

- materialtäkt.
- markutfyllnad.
- återfyllning med förorenade massor.
- återfyllning med massor med okänd miljöstatus

Anmälan krävs för

- större schaktnings- eller grävningsarbeten.

Sekundär skyddszon

Förbud gäller för:

- markutfyllnad.
- återfyllning med förorenade massor.
- återfyllning med massor med okänd miljöstatus.

11 § Vägar

Primär skyddszon

Förbud gäller för:

- upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför den primära skyddszonen.
- avledning av dagvatten från nyanlagd väg till ytvatten, direkt eller via dike.

Undantag från förbudet för avledning av dagvatten gäller från obelagda vägar samt enskilda vägar.

Sekundär skyddszon

Förbud gäller för upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför den sekundära skyddszonen.

12 § Energianläggningar

Primär skyddszon

Tillstånd krävs för nyetablering av anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från ytvatten.

13 § Transporter

Primär och sekundär skyddszon

Förbud gäller för transport av farligt gods.

Undantag från förbudet gäller för:

- transport på anvisade leder.
- transporter till och från fastigheter då inga alternativa tillfartsvägar finns.

14 § Övrigt

Primär skyddszon

Förbud gäller för tömning av sanitetstankar på fritidsbåtar till ytvatten.

Tillstånd krävs för hantering och transport av ämnen som är skadliga för grundvattnet, till exempel impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter.

Undantag från tillståndsplikten gäller för:

- transport på anvisad led.
- transport av ämnen för hushållsändamål.
- hantering inomhus för hushållsändamål.

15 § Skyltning

Vattentäktens huvudman ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med informationsskyltar.

KOMPLETTERANDE UPPLYSNINGAR

Övrig lagstiftning

Här följer exempel på andra bestämmelser och annan lagstiftning som redan i dag gäller inom vattenskyddsområdet, utöver skyddsföreskrifterna.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I det andra kapitlet i miljöbalken (1998:808) finns allmänna hänsynsregler. Där framgår bland annat att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd inom vattenskyddsområdet ska skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa från skada.

Petroleumprodukter

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor finns särskilda krav för vattenskyddsområden. Här följer några exempel på krav från föreskrifterna:

- Den som avser att installera vissa anordningar eller att hantera mer än 250 liter brandfarlig vätska inom ett vattenskyddsområde ska skriftligen informera tillsynsmyndigheten om det.
- Ytor där brandfarliga vätskor hanteras ska utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas in och omhändertas.

- Vid påfyllningsrör för tank ska det finnas en informationsskylt eller annan varaktig märkning om vattenskyddsområdet.

Bekämpningsmedel

Yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Det framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1997:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

I 14 kapitlet 7 § miljöbalken finns ett generellt förbud mot skogsbesprutning med bekämpningsmedel avsedda mot sly.

Växtnäringsämnen mm

Regler om gödselhantering finns i förordningen (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och växtnäringsämnen regleras i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVF 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket.

Avloppsanläggningar

Det krävs tillstånd enligt miljöbalken att inrätta avloppsanordningar till vilka vattentoaletter ska anslutas. Motsvarande gäller vid anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning. För övriga avloppsanordningar krävs en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor i respektive kommun, förordning (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet.

Vid utformning och skötsel av enskilda avloppsanläggningar gäller Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7) om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten.

Avverkning

Avverkning av skog regleras av Skogsvårdslagen (1979:429).

Terrängkörning

Körning i terräng med motordrivet fordon regleras av Terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) med tillhörande Terrängkörningsförordningen (SFS1978:594).

Fritidsbåtar

Säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar regleras enligt Sjöfartsverket (SJÖFS 2005:4)

Ny lagstiftning

Föreskrifterna kan komma att utökas genom ny lagstiftning vilket innebär att det kan tillkomma skyldigheter inom vattenskyddsområdet.

Dispensmöjligheter

Länsstyrelsen får bevilja dispens från förbud i föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Det framgår av 7 kapitlet 22 § miljöbalken. Dispensen kan beviljas efter att huvudmannen för vattentäkten samt den kommunala nämnden för miljöfrågor har hörts. I beslut om dispens kan Länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kapitlet 2 § miljöbalken).

Tillsynsmyndighet

När Länsstyrelsen fattar beslut om att fastställa ett vattenskyddsområde är det Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet. Det framgår av miljöbalken (1998:808) och förordning (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynen kan överlåtas till kommunen.

Anmälan om olyckshändelse

Den som har orsakat eller fått kännedom om olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska anmäla det omgående. Det framgår av 2 kapitlet 1 och 5 §§ lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt 2 kapitlet 4 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112.

Beredskap

Vattentäktens huvudman bör upprätta en beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk senast två år efter att dessa föreskrifter har fastställts.

Ersättning

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet som anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan ha rätt till ersättning. Krav på ersättning eller inlösen av fastighet ska göras till mark – och miljödomstolen enligt 31 kapitlet miljöbalken.

Överträdelser och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifterna kan medföra straffansvar enligt 29 kapitlet 2 och 2 a §§ miljöbalken.

Länsstyrelsens beslut med tillhörande karta förvaras på Länsstyrelsen.

EVA ERIKSSON

Matilda Elgerud